

Politični pregled.

Češka gimnazija v Celji. — Neko češko društvo je zdalo oklic za nabiranje darov za osnovo češke gimnazije za Slovence v Celji. Gimnazija bi imela vseh osem razredov in pripravljen razred in učni jezik bi ji bil češki. S stališča slovanske vzajemnosti bi se ne dalo tej ideji oporekati, a z ozirom na naše razmere vendar ne upamo, da bi se dala uresničiti. Slovencem bi že zaradi tega ne bilo ustrezno, ker bi se ž njo ne odpravil pripravljali razred. Naši sinovi bi morali studirati še vedno devet let. Tudi bi dijaki, ki bi se morali učiti slovenski, nemški in češki bili preobloženi z učenjem. Pri nas razmere zahtevajo, da se dijaki v gimnaziji dobro priučijo slovenščini in nemščini. Ideja se ne bode uresničila, kakor se niso uresničile ideje o skupnem slovanskem jeziku.

Davčni zakon pokopan. — Novi davčni zakon je najbrž pokopan, ker se mu je ostro uprla opozicija. Finančni minister Plener je vsekako hotel spraviti novi davčni zakon pod streho in baron Chlumecky mu je pomagal. Druge važnejše stvari so morale čakati. Tako je važen zakon o reviziji zemljiškodavnega katastra se odkladal in proračun se v zbornici niti razpravljati ni začel, da si poteka prva polovica leta. Opozicija se je ustavljala dolgo takemu samovoljnemu postopanju, a predsednik Chlumecky je ž njo jako brezozirno postopal. kratil svobodo besede. Naposled je opozicijo le minola potrpežljivost. Mladočehi so napovedali cel kup preminjevalnih predlogov in za vsak predlog zahtevali, da se pred glasovanjem v zmislu državnoborskega poslovnega reda 10 min seja pretrga in vspeh glasovanja konstatuje. Večina je kmalu spoznala, da se vse njene sile morejo razbiti nad tako odločnostjo opozicije. Sprva se je mislilo s tem opozicijo krotiti, da bi seje bile tako dolge, da se dnevni red reši, naj opozicija dela še take ovire, češ, gospodje od opozicije se bodo potem naveličali. Toda to sredstvo se ni obneslo, ker večina ima manj vztrajnosti kakor opozicija. Dolge seje niso mogoče, ker bi kmalu ne bile sklepčne. Radi ali neradi se bodo morali liberalci sprijaznosti s tem, da se davčna reforma še odloži. Upor opozicije je pa le zaradi tega bil tako hud, ker so levičarji z davčno reformo hoteli pripraviti nekatere manjše davkoplačevalce ob volilno pravico v dosedanjih kurijah.

Civilne matrike v Reki. — Ni dolgo tega, kar se je mestni zbor v Reki posvetoval o tem, da se ondu vpeljejo civilne matrike, kadar se bodo uvele na Ogerskem. Mestni zbor, v katerem imajo večino liberalci, je seveda se izrekel zanje, če tudi bi po hrvatsko-ogerski nagodbi se ne smeli kar tako uvajati ogerski zakoni na Reki. Sklenili so pa, da bodo civilne matrike na Reki vodile se v italijanščini, ne pa v madjarščini, kakor ogerski zakon zahteva. Tudi reški mestni očetje niso za osnovo posebnega urada v ta namen, temveč bode ta posel opravljal mestni urad. Dvombe pač ni nobene, da bodo Rečani tudi uveli civilni zakon, ne da bi Hrvate kaj vprašali. Madjari bodo pa sklepa reškega mestnega zastopa vendar le na pol veseli. Vpeljava civilnih matrik na Ogerskem ima v prvi vrsti namen, pospeševati madjarizacijo in baš o tem namenu nočejo Rečani ničesa slišati. Sploh s pomadjarjevanjem na Reki ne gre. Ondi vlada le italijanščina in hrvaščina. Seveda v uradih se rabi le prva. Madjari sicer neradi trpe laščino, a jo morajo, ker sicer bi Rečani utegnili se spomniti, da le še ne spadajo k Ogerski in se sklicevati na ogersko-hrvatsko nagodbo. Dokler pa Madjari puste laščini prvenstvo, so pa Rečani seveda večinoma zadovoljni z zjedinenjem z Ogersko.

Hrvatska deželna avtonomija. — Madjari si vedno prizadevajo, kako bi kaj prikrajšali hrvatsko deželno avtonomijo. Zadnji čas so iztaknili, da mnogi hrvatski zakoni nasprotujejo ogerskemu državnemu pravu. V nekaterih političnih krogih madjarskih baje že resno premišljajo kako bi mogli vpeljati neko nadzorstvo nad hrvatsko zakonodajo. Madjari naj

bi pač rajši skrbeli za red doma, nego da se brigajo za hrvatske stvari. Koliko reči je treba še zboljšati na Ogerskem. Proticerkveno zakonodaja je deželo spravila v največje zmešnjave.

Rusija in Francija. — Veliko se je zadnja leta že pisalo o rusko-francoski zvezi in povdarjalo prijateljstvo teh dveh držav. To dejstvo potrdil je zadnje dni zopet ruski car s tem, da je predsedniku francoske republike Faure-u podelil red sv. Andreja. Poseben odposlanec carjev je prinesel v Pariz red in carjevo lastnoročno pismo. Temu odlikovanju se pripisuje velika važnost in zatrjuje se, da to odlikovanje potrjuje besede dveh francoskih ministrov, ki sta nedavno v zbornici govorila, dasi nejasno, o neki zvezi z Rusijo. Da Nemčiji ti pojavi rusko-francoske zveze niso povšeči, je umevno. Prej bi se bila Nemčija upala v slučaju kakega konflikta resno v bran postaviti Franciji, se bi li pa to upala sedaj, ko ima Francosko zaveznico Rusijo za hrbtom, je dvomljivo. Nemčija je pač vedno mislila, da pridobi Rusijo za se in osami Francijo, toda ni se ji posrečilo. Zatrjuje se, da namerava republikanski predsednik Faure potovati v Peterburg in sicer najbrže povodom kronanja cesarske dvojice v jeseni.

Kuba. — Veliko preglavico dela Španiji vstaja na Kubi. Poveljnik španjske vojske Martinez Campos zahteva vedno več vojakov in denarja od španjske vlade. On zahteva, da mu se da na razpolago dobro oborožena vojska 30 000, in večja pomorska moč, kajti le tako mu je moč vspešno nastopiti proti drznim vstašem. Da to stane denarje, kar za Španijo, ki ni v najboljšem finančnem stanju, je umevno, vendar je pa španjska vlada dovolila, da se store vsi potrebni koraki v dosego zadostne moči v namen udušitve vstanka na Kubi.

Obrtnija.

Podpora obrtnikom.

Poleg hišnih posestnikov je potres ljubljanski pač najhuje prizadejal obrtnike. Gospodarske razmere so se slabšale in vse to čuti obrtni stan, ker se manjšajo naročila. Pa tudi kredit se je pri tacih razmerah omajal. Kakšnega pomena je to, ve vsakdo, ki pozna važnost kredita v današnjem času. Če je podkopen kredit obrtniku, je podkopen obstanek njegov.

Potrebno je torej, da se varuje kredit našim obrtnikom. Mi smo omenili o svojem času zborovanja trgovcev in obrtnikov v ta namen. Izvolil se je neki odbor, ki sedaj začinja svoje delovanje. Seveda mu bode vpešno delovanje mogoče, če sam dobi denar, da ga bode posojeval. Upati je, da se del nabranih podpor porabi v ta namen, da se bode dalo obrtnikom in rokodelcem brezobrestno posojilo. Seveda je treba, da se to hitro zgodi. Tudi državne podpore je 100 000 gld. namenjeno v jednake namene. Če se bode pa dala na razpolago dotičnemu odboru, ne vemo, ali bode morda deželna vlada sama ž njo razpolagala.

Bodi temu kakor koli, pred vsem je treba, da se preskrbi za hitro pomoč. Žal, da nekateri nimajo pravega zmisla za potrebe obrtnikov. Slišali smo celo, da se je izrazil visok gospod, da če obrtnikom manjka, vsaj se javno zastonj razdeluje jed. Taka podpora se pač ne strinja z dostojnostjo in važnostjo obrtnega stanu, zlasti v Ljubljani. Drugi gospod, ki je celo sam trgovec, se je pa baje izrazil, naj se pa izselijo tisti obrtniki, ki v Ljub-

ljani izhajati ne morejo. Pač mož ni pomislil, da obrtnik ne more pobrati kar svojih kopit, pa iti drugam. Za se litev je treba denarja in na novem mestu se tudi ne dobe precej odjemalci. Obrtnika siliti, da naj se izseli, se pravi uničiti ga.

Ker je tesno zvezan z obrtnim stanom razvoj Ljubljane in je od tega odvisna tudi davčna sila prebivalstva, je pač želeli, da se kmalu kaj izdatnega stori v tem oziru.

Obrtnijske raznoterosti.

Višja šola za praktično fiziko. Ravnateljstvo tehnološkega muzeja na Dunaju namerava osnovati strokovno šolo za praktično fiziko, katera ima namen monterje, delovodje itd. podučiti v onih delih obrtov, ki se tičejo kurjave, prevetrovanja, razsvetljave in optike, mehanike, elektrotehnike i. t. d. Taka šola je le še jedna na svetu in sicer v Parizu. Nova šola bode imela tri letnike in se začne že s prihodnjim šolskim letom.

Človeško delo. Po poskusih se je dognalo, da se sme človeško delo v jedni sekundi ceniti na dvanajstino konjske moči.

Kit za steklo in kovino. Da se steklo prikita na kovino se naj napravi kit iz jednega dela kavstične sode, in treh delov kolofonije. To se kuha v petih delih vode in pomeša potem s polovico te množine pariškega mavca. Ta kit se po rabi posuši v pol ure. Voda, vročina in petrolej mu ne škodujeta.

Kmetijstvo.

Shod dolenskih kmetijskih podružnic v Novem mestu.

Dne 10. t. m. je bil v Novem mestu shod dolenskih kmetijskih podružnic in je bil mnogobrojno obiskan. Za zborovanje prvotno določena mestna dvorana je bila dosti premajhna, tako, da se je morala v zadnjem trenutku prirediti v ta namen čitalniška dvorana. Udeležencev je bilo okolu 300. Največ je bilo seveda priprostih kmetovalcev, ki so s tem pokazali, da se zanimajo za vsakoršen napredek svojega stanu. Mnogoštevilno so obiskali shod tudi grajščaki dolenski, duhovniki in sploh veljavni gospodarji iz Dolenjske. Da bi ne bila slučajno na ta dan dva sejnova v bližnji okolici, namreč v Št. Jerneju in Žužemberku, sigurno bi bila udeležba tako mnogoštevilna, da bi trebalo zborovati pod milim nebom.

Zborovanje se je pričelo ob 1/2 11. uri predpoludne. Načelnik kmetijske podružnice novomeške gosp. Rohrman nagovoril je zborovalce ter iskreno pozdravil vse udeležnike in zastopnike unanjih kmetijskih podružnic, ki so se malone vse odzvale vabilu in prišle po svojih zastopnikih in drugih članih k današnjemu shodu. Posebej je pozdravil zastopnika vlade g. komisarja Krese-ta in zastopnika c. kr. kmetijske družbe g. Pirca. Posebej se je zahvalil tudi veleposestnikom, ki so se tako mnogoštevilno zbrali k današnjemu shodu. V svojem nagovoru pojasni namen shoda, povdarjajoč, da se je treba za skupne interese tudi skupno potegovati. Konečno izraža željo, da bi bil z

današnjim shodom položen temelj k vzajemnemu in bolj vspešnemu delovanju dolenskih podružnic in k boljšemu napredovanju dolenskega kmetijstva.

Ko je končal svoj nagovor, predlagal je, da se voli predsednikom današnjega zborovanja gosp. grof Margheri. Le-ta pa predlaga za to mesto načelnika g. Rohrmana, katerim besedam se je tudi jednoglasno pritrnilo.

Izvoljeni predsednik se zahvaljuje za častno zapanje in preide se na dnevni red zborovanja.

Preosnova davkov.

(Dalje.)

Kdor bode začel novo podjetje ali otvori novo vršbo, od katere se bode moral plačevati davek, moral bode, predno ali kader začne vršbo, to naznaniti davčnemu oblastvu prve stopinje. To ne bo zadosti, če bi se zglasilo podjetje le pri obrtnem oblastvu. Zadostovalo bode pa, če se pošlje davčnemu oblastvu koleka prost prepis naznani obrtnemu oblastvu.

Davek se začneja z začetkom tistega četrtja po koledarju, v katerem se začne vršba. Davek za taka podjetja določi davčno oblastvo prve stopinje, po tistem davčnem postavku, kakor ga je določila pridobninska davčna komisija za podobne vršbe. V prihodnji davčni dobi se pa uvrste take vršbe v davčne družbe in jim potem komisija določi davek.

Plačevanje davka neha, ako kdo obrt stalno preneha ali pa vršbo trajno in popolnoma ustavi. Dotičnik pa mora v štirih tednih naznaniti davčnemu oblastvu, da je obrt prenehal ali vršbo ustavil. Plačevanje davka neha prihodnje četrtletje.

Uradno, ne da bi se bilo kaj naznanilo, se izbriše pridobninski davek, če je dotičnik umrl ali se ne ve, kje biva, in je vršba dejanski za jedno leto ustavljena.

Če se preseli kdo s svojim podjetjem, bode moral dokazati, da je vršbo na tacem kraji s tistim dnem ustavil, ko jo je na novo začel, in davek se mu bode v novem kraji odmeril še le s sledečim četrtletjem.

Kdor prevzame od koga kako podjetje, od katerega je plačevati pridobninski davek, mora s prihodnim četrtletjem pričeti plačevati tudi davek.

V jedni davčni dobi se pravilno davek ne premeni, če se v vršbi zgode tudi kake premembe. Samo če se bistveno moti vršba, če podjetnik umrje ali zboli, ali podjetje pogori, je poškoduje povodenj ali kaka druga taka nesreča je zadene, finančno oblastvo deloma davek odpusti za jedno ali več četrtletij. Če se kako četrtletje vršba popolnoma ustavi, se tudi davek popolnoma popusti.

Davki od podjetij in obrtov, ki se mej davčno dobo osnujejo, se ne vračunajo v določen družbin kontigent, temveč jih dobi država. Ravno tako pa tudi država ne bode smela povišati davčni družbi odmerjenega davka, ko bi se zaradi davčnih odpisov ali neizterljivih davčnih zneskov ne dosegla določena svota.

Pridobninski davek se bode plačeval četrtletno naprej in sicer dne 1. januarija, 1. aprila, 1. julija in 1. oktobra.